

Veselin Vukotic
www.vukotic.cg.yu

Otklanjanje barijera biznisu ili kvadratura kruga

Opet je u Crnoj Gori aktuelno pitanje: kako ukloniti barijere biznisu. Formiraju se posebna tijela u Vladi i pri Vladi, u udruženjima poslodavaca, o tome govore sindikati, bruje televizije, štampa je puna obećavajućih izjava,... Šta je zajedničko svim ovim naporima da se uklone barijere biznisu? Ako pobornike uklanjanja biznis barijera identifikujemo na bazi javnih nastupa na TV-u i u štampi, onda se jasno može zaključiti da najveći dio njih nikada nije bio u biznisu i ne zna šta je biznis! Kako neko ko nije osjetio biznis, sem ako je imao monopol koji mu je u prošlosti kreirao neki interni propis Vlade ili neka Vladina odluka, može da zna šta je prepreka biznisu? Formira se tzv. biznis birokratija („u ime biznisa“) koja imitira političku birokratiju („u ime naroda“). Sada su te dvije birokratije udružene u borbi za uklanjanje barijera biznisu – odnosno za ekonomske slobode tj. liberalizam!

Sve mi ovo liči i podsjeća me na besmislene akcije iz ranijeg sistema: imaš kuću – vrati stan! I tada su glavni zagovornici akcije bili upravo oni koji su trebali da vrata stan! Zašto je akcija propala? Zapravo, propala je jer je bila besmislena sa stanovišta logike sistema: ona je zadirala u interese i imovinu moćnih u društvu! Svaka akcija koja je u koliziji sa logikom sistema ili mora da propadne (bude neuspješna) ili se mora mijenjati sistem! Promjena sistema znači promjenu strukture moći u društvu, a shodno tome i promjenu individualne moći nekih pojedinaca i institucija. Da li je to baš lako?

Što su biznis barijere?

Biznis barijere su ometači biznisa! Kao smetnje na TV-u! Hoćete da gledate film, utakmicu – međutim barijera! Nema slike ili ona treperi, ili je zamagljena!

Biznis barijere su kao trka sa preponama u atletici! Cijena tih prepona je izgubljeno vrijeme i novac za njihovo otklanjanje! Cijena je i gubljenje želje i ambicije da se bavim biznisom!

Ipak, što su u suštini biznis barijere? To je instrument distribucije moći u jednom društvu! One utiču na konfiguraciju moći i interesa u jednom društvu! Nisu to tako bezazlene „prepreke na putu“ kako se misli. Onaj koji može da uspostavi barijere biznisu – ima moć! Onaj koji kontroliše sprovođenje barijera biznisu – ima moć! Kod onoga koji treba da ti omogući da preskočiš tu barijeru – biznis mora da ga moli! Zar na šalteru svako od nas ne treba da se sagne da bi „čuvaru barijere“ objasnio šta hoće? Ako ste se vi sagnuli, a on sjedi – gdje je tu ravnopravnost? Uklanjanje barijera znači da nema šaltera, odnosno da se biznis ne sagine, a da „gospodina barijere“ nema! I sada „gospodin barijera“ treba da dobrovoljno ukine sam sebe! Ko još u to vjeruje?!

Zaista, ako bi se ukinule biznis barijere, što bi radili mnogi od onih koji se zalažu za njihovo ukidanje?

Pa zar i borba za ukidanje barijera nije biznis? A biznis treba da traje...

Kako se zove u biznis terminologiji uklanjanje biznis barijera?
Ekonomске slobode!

Kako se zove u političkoj terminologiji uklanjanje političkih barijera?
Političke slobode!

Šta je zajedničko ekonomskim i političkim slobodama?
Sloboda je uvijek vezana za pojedinca! Za individuu!
Odnosno, koncept slobode vodi individualizaciji društva!

Kako se zove ideologija koja u osnovi polazi od pojedinca, njihovih sloboda, interesa, preferencija, ponašanja?
Liberalizam!!!

Zar liberalizam nije riječ od koje se diže kosa na glavi većine onih koji se bore za uklanjanje biznis barijera?
Da li od njih očekujemo da se za to iskreno bore?

Situacija je otprilike ovakva: mi smo protiv liberalizma i neoliberalizma jer nas to upropaštava – ali smo za uklanjanje biznis barijera!

To je logično isto kao kada bi rekli – mi smo za liberalizam, ali smo za uvođenje biznis barijera!

Još jednom –jedna jednačina sa dvije nepoznate! U matematici je to nerješivo! U politici se taj proizvod (rješenje) prodaje i ima tržište!

Pošto je problem veoma egzaktan – ipak više vjerujem matematici!

Ukinuti barijere i istovremeno očuvati postojeću moć, to je takodje jedna jednačina sa dvije poznate želje!

Vratimo se izvoristu ove jednačine!

Ako su ekonomske slobode isto što i uklanjanje barijera za biznis, onda možemo reći da su ekonomske slobode mjera važnosti i uloge biznisa u jednom društvu!

Tamo gdje su veće barijere ulaska i izlaska iz biznisa, tamo je uloga „vlasnika barijere“ (država) veća i značajnija! I obratno, gdje su barijere biznisu niže, tamo je uloga biznisa veća, a „vlasnika barijere“ manja!

Provokativnije rečeno, tamo gdje je više liberalizma, uloga biznis u društvu je veća, a države u biznisu manja! To dalje znači – biti protiv liberalizma je isto što i reći da ste protiv biznisa, odnosno da imate rezerve prema biznisu, a vjerujete u njegovu regulaciju od strane države ili

vjeruju u potrebu da država štiti biznis, da mu pomaže kroz subvencije i sl. , ili da razvija vjeru u protekcionizam!

Što je biznis?

To nije samo firma koju imam ja ili neko od vas!

Biznis je logika vlasnika! Biznis je logika investitora! Biznis je logika čovjeka koji zarađuje za svoj život! Biznis je način razmišljanja! A da li biznis logiku može da ima neko ko se nije bavio ili se ne bavi biznisom?

Biznis je logika privatne svojine! Biznis i državna svojina su uvijek sumnjiv par. (No o tome drugom prilikom...) Biznis je energija privatne svojine! Bez biznisa nema privatne svojine! Svojina bez biznisa postaje imovina! (Zato je pravilnije govoriti o državnoj imovini, nego o državnoj svojini!)

Biznis je pravljenje novca na tržištu! Novac se jedino pravi (stvara) na tržištu! Ako novac pravi država (štampanje) onda je njegova cijena inflacija! Zato možemo reći da je biznis fabrika za stvaranje, odnosno proizvodnju novca! Kao što je čeličana za proizvodnju čelika, vinarija za proizvodnju vina... Biznis je vezan za biznismene, menadžere, preduzetnike, investitore, zaposlene...

Kada kažemo da neko društvo ima visok nivo ekonomskih sloboda, odnosno manje barijere biznisu, tada možemo da zaključimo da je u tom društvu „na vlasti“ biznis logika, u tom sistemu , ljudi su usmjereni na zaradu, na uvećanje svog bogatstva, na kvalitet svog života; usmjereni su na svoje probleme! I mnogo manje ih zaokuplja dnevna politika i politički tračevi! Ako su veće ekonomske slobode (manje barijere biznisu) ljudi su usmjereni na razmjenu, tj. na tržište (manje na državu). Odnosno, mnogo veći broj ljudi živi od tržišta, a manje je zaposleno u državi i zavisi od države! Kada vlada biznis logika u društvu (pozitivan sistem vrijednosti u odnosi na biznis, poštovanje biznisa i ljudi koji se njime bave) tada npr. mladi ljudi mnogo više misle i teže ka sopstvenom biznisu, a mnogo manje žele da rade u državi: u državnoj ili partijskoj birokratiji.

Da li je moguća biznis logika u društvu ukoliko je država vlasnik više od 50% onoga što uglavnom biznis stvara na tržištu? Javna potrošnja je vlasništvo države! Kako država dolazi do tog vlasništva? Poreskom konfiskacijom prihoda biznisa i iz biznisa!

Da li je moguće zadržati visoku javnu potrošnju i istovremeno uklanjati biznis barijere (razvijati biznis logiku)?

Opet matematički nerješivu jednačinu, politika naizgled rješava!

Da li je moguća biznis logika u društvu u kome državna administracija zapošljava blizu 50.000 ljudi, odnosno skoro 1/3 zvanično zaposlenih?

Da li je moguće zadržati toliki broj zaposlenih u državi i istovremeno ukinuti barijere (razvijati biznis logiku)?

Opet matematički nerješiva jednačina, politički naizgled rješiva!

Da li je moguća biznis logika u jednom društvu koje ima 100.000 penzionera odnosno 100.000 ljudi koji su gurnuti na margine potrošnje?

Da li je zadržavanjem postojećeg penzionog sistema (iz ruke u usta) moguće razvijati biznis logiku? Da li se mora razmišljati o privatizaciji ovog sistema i stvaranju uslova da i ova populacija, posredno ili neposredno bude u biznisu (privatni penzioni fondovi)?

Da li je moguće zadržati postojeći sistem penzija i 100.000 penzionera i uklanjati biznis barijere?

Opet matematički nerješiv problem, politički naizgled rješiv!

Ipak, iz kojeg opšteg problema su izrasle ove jednačine? One su kao vidljivo stablo i grane drveta! Ali, gdje je korijen? Šta ih hrani?

Stalno se govori o državi! O funkcijama i ulozi države! Najčešće, kao da se radi o anđelu, o bezgrešnom stvorenju! Država, to su ljudi! To su pojedinci koji imaju svoje interese, svoje ciljeve, svoje želje, ... Ljudi koji rukovode državom zovu se političari! Kome je onda najviše stalo do države i odbrane njene dominacije? Političarima! Zašto? Zato što je politika (država) njihov biznis!

I političare pokreće privatni interes! Priča da političara pokreće javni interes – to je priča samo za zabavište i staračke domove!

Da li je u privatnom interesu političara da u društvu zavlada biznis logika? Da njihova moć bude smanjena, da se njihovo tržište i polje ispoljavanja moći smanjuje? I to svjesno!

Dobrovoljno odbijanje moći je rijetka pojava! Za političare to znači odreći se politike! Ako se odrekne politike – da li je više političar?

Da bi se u matematici riješila jedna jednačina sa dvije nepoznate, potrebno je uvesti još jednu jednačinu i imati sistem od dvije jednačine sa dvije nepoznate.

Otklanjati biznis barijere je uvijek jedna od dvije nepoznate u toj biznis jednačini! Da bi biznis jednačina bila riješena potrebno je uvesti još jednu jednačinu!

Po mom mišljenju, to je u Crnoj Gori mikro država! Mala i efikasna, sposobna i dobro plaćena administracija, posebno u dijelu sudske vlasti!

Ali, taj koncept podrazumijeva pristanak političara na „kolektivno samoubistvo“ (odustajanje od politike)! Međutim, „kolektivno samoubistvo“ je zabranjeno Ustavom!

Da li smo tako došli do oca barijera biznisu u Crnoj Gori: Ustav!

Zamislite onda efikasnost tijela i organa koji su zaduženi za otklanjanje barijera biznisu u Crnoj Gori?